

KESSEL
5513

56. ▶ KÁDÁR BÉLA (1877-1956)

Asztali csendélet, 1926 körül

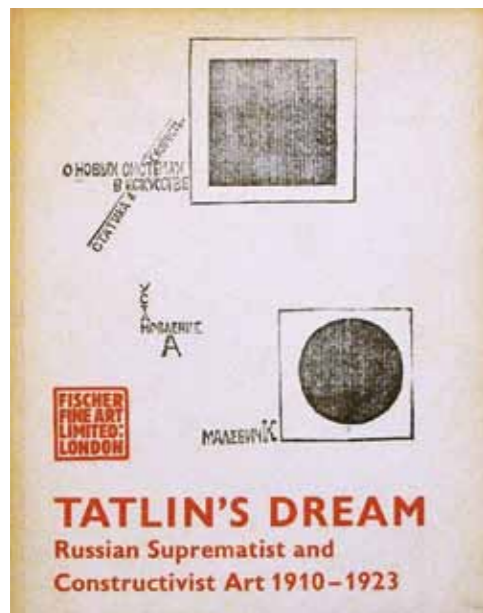
Gouache, papír, 44x60 cm
Jelezve jobbra lent: Kádár Béla

Kezdő ár: 12 000 000 Ft / 38 095 EUR
Becsérték: 20 000 000 – 26 000 000 Ft
Estimated value: 63 492 – 82 540 EUR

KIÁLLÍTVA ÉS REPRODUKÁLVA:

▶ Tatlin's Dream. Russian Suprematist and Constructivist Art 1910–1923.
Fischer Fine Art London, 1973. november - 1974. január, 85. oldal, katalógus: 96.

1. Kádár Béla arcképe, 1910-es évek
2. Tatlin's Dream. Russian Suprematist and Constructivist Art 1910–1923
Fischer Fine Art London, 1973

Kádár Béla festői munkásságának nemzetközi ismertsége elsősorban annak köszönhető, hogy az 1920-as évek közepétől a berlini Der Sturm Galériában együtt állított ki az európai avantgárd művészet jelentős alakjaival. Herwarth Walden kiváló érzékkel válogatta maga köré a modern művészet jeles képviselőit és vállalta népszerűsítésüket. A német expreszionista művészcsoporthoz, a kubista és futurista irányzat fontos egyéniségei, az orosz konstruktivisták meghatározó élharcosai az ő pártfogásával kerültek be a nemzetközi művészeti élet vérkeringésébe. Walden felfedező érdeklődése a magyar művészekre is kiterjedt. Réth Alfrédttől Mattis Teutsch Jánosig, Moholy-Nagy Lászlótól Péri Lászlóig és Kassák Lajosig, Kádár Bélától Scheiber Hugóig a Der Sturm kiállításainak résztvevőiként alapozták meg hírnevüket a világban. Kádár Béla már akkor ismert festőként szerepelt a nemzetközi műkereskedelemben, amikor itt-hon méltatlanul mellőzték. Munkásságának hazai megítélését főleg a harmincas években készült zsánerjelenetek, csendéletek, és a késői dekoratív kompozíciók ismeretére alapozták. A magyar művészeti piacon elvértve fordultak elő húszas években készült alkotásai. Jó részük külföldi magán- és közgyűjteményekbe kerültek, többnyire csak korabeli fekete-fehér reprodukciókon bukkantak fel. A Rónai Dénes fotóhagyatékából közel tíz éve előkerült üvegnegatívok szenzációs (nagygyűjtő) műtárgysora egyértelműen bizonyította, hogy Kádár húszas évekbeli munkássága jóval összetettebb és sokrétűbb volt, mint azt korábban feltételezték.

Az aukción most szereplő 1926 körüli *Csendélet* kompozíciója is ékes bizonyítéka annak, hogy Kádár nyitott szemmel járt, élénk figyelemmel kísérte a modern festészeti irányzatok különböző megnyilvánulásait. Berlini tartózkodásai során gyűjtötte össze az inspirációkat. Kivételes szín- és formaérzéke ösztönözte, hogy ő is hasonló megoldásokkal próbálkozzon. Tudjuk, hogy Albert Gleizes 1920 novemberében Johannes Molzahnnal, 1921 januárjában franciaországi művésztársaival (Jacques Villon, Louis Marcoussis, Sonja Delaunay, Marthe Tour Donas) kiállított a Der Sturmiban.

4 | 5

6
7

4. Albert Gleizes: Fekete kesztyűs nő (rajz), Der Sturm (címlap), 1920. június 5.
5. Albert Gleizes: Anya és gyermek, 1921 (Der Sturm, 1921. október)
6. Pablo Picasso: Három muzsikás, 1921 MoMA, New York
7. Kádár Béla: Csendélet, 1926 körül (olajfestmény, lappang)

Budapesten az Alkotás Művészház 1923-as modern grafikai kiállításán szintén eredetiben lehetett Léger-, Gleizes-, Marcoussis-, Archipenko műveket látni. A szintetikus kubizmus síkelemeinek dekoratív harmóniájáról, s a geometrikusan rendezett kubista ornamentikáról már Hevesy Iván is írt *A futurizmus, expresszionizmus és kubizmus művészete* című 1922-es könyvében. Az illusztrációk között számos olyan Picasso-, Braque-, Juan Gris alkotás szerepelt, ahol a síkfelületen elhelyezett színes lapok változatos kombinációja dekoratív kompozíciót alkotott. A későkubizmus színes alakzatokkal tiszta struktúrákat építő, redukált képi gondolkodása jól rezonált Kádár Béla dekorativitás iránti fogékonyságával. Képünkön a csendéleti elemek formai egyszerűsítése, valamint az egyszínű és mintás síkfelületek egymáshoz illeszkedő frappáns párbeszéde eleven mozgalmasságot kölcsönöz a kompozíciónak. Az íves és szögletes formák váltakozása, az energikus vonalas és a pöttyözéses apróminták ornamentális ritmusa harmonikusan egészítik ki egymást. Kádár köztudottan kifinomult színhasználata ezúttal is érvényesült. A lilák és rózsaszínek, a vízzöldek és szürkék, az okkerek és kékek egymáshoz igazított árnyalatainak festői finomságai artisztikus összhatást eredményeznek.

A Kádár munkásságát dokumentáló korabeli fekete-fehér archív fotók között felfedezhető egy a képünkhöz nagyon hasonló csendélet. A festő sajátkezű feljegyzései szerint olajfestményről készült a kissé elmosódó, sötét felvétel. Az egyes részletek eltűnnek a háttér homályában, de a váza, a talpas pohár, a félköríves alapforma, az egymásra csúsztatott síklapok elhelyezése kísértetiesen hasonlít az aukción szereplő darabhoz. Valószínű, hogy az 1973-ban reprodukált és az elmúlt évben a párizsi Blanchet et Associés-nél aukcionált gouache *Csendélet* az archív fotón szereplő lappangó olajkép egy változata.

Gergely Mariann

